

nr. 3 JUNI 2018 84. ÅRGANG

ORGANIST

bladet

Indgår kirkemusikken i menighedsrådenes målsætning?

– Organisten har stor indflydelse på gudstjenestens musik

DOKS' årskursus i Odense 2018

– En vifte af aktiviteter på årskurset

DOKS

DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND



Dansk Organist og Kantor Samfund DOKS

Vesterbrogade 57, 1. th. - DK-1620 København V
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)
Sekretær: **Lene Arberg**



Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen formand
Hendriksholm Kirke
Vesterbrogade 57, 1. th. DK-1620 København V
ksa@doks.dk
Tlf. 21 28 00 72

Poul Skjølstrup Larsen næstformand
Løgumkloster Kirke
skjoelstrup@doks.dk
Tlf. 40 68 21 44

Philip Schmidt-Madsen kasserer
Sct. Matthæus Kirke
phsc@vesterbrosogn.dk
Tlf. 30 33 89 70

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk
Tlf. 29 67 13 01 - 46 96 46 92

Klaus Viggo Jensen
Ringkøbing Kirke
kuj@youmail.dk
Tlf. 48 41 46 71 - 20 32 43 40

Peter Bjerregaard Mortensen
Godthåbskirken
pbm@godthaabskirken.dk
Tlf. 26 36 87 61

Christina Beltoft Mortensen
Nørre Tranders Kirke
beltoftchristina@gmail.com
Tlf. 98 14 91 73 - 61 71 91 73

Akademikernes A-kasse

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 33 95 03 95 - www.aka.dk

Organistbladet DOKS

Mikael Garnæs ansvarshavende redaktør
Tysk-fransk reformert Kirke
organistbladet@doks.dk - Tlf. 41 26 63 31
Abonnement: årligt kr. 600
Annoncer sendes til annoncer@doks.dk
Annoncepriser: Kontakt redaktør eller www.doks.dk
Deadline for redaktionelt stof til næste nummer: 1. juli
Deadline for annonce-materiale til næste nummer: 1. juli
Grafisk arbejde: spotON og RIISgraphics
Tryk: Litotryk A/S
Forsidefoto: Poul Skjølstrup Larsen - Grafik: Helle Riis

INTROITUS Af Mikael Garnæs

Sommertid

I april holdt DOKS årskursus i Odense, og som Niels Bitsch Nielsen skriver i sin reportage, var det nogle vellykkede dage fyldt med faglig inspiration og godt kollegialt samvær. De tre dage bød på gudstjeneste, koncerter, workshops, ministermøde, bjørnetime og generalforsamling, men gav også lejlighed til at mødes med kolleger på kryds og tværs af sogne- og stiftsgrænser. Det er ikke blot hyggeligt, men også stands- og identitetsforstærkende, hvilket også de deltagende orgelstuderende kunne berette om. At årskurset oven i købet fandt sted med kontrapunkt i de dramatiske OK 18-forhandlinger, der kulminerede i de samme dage og som potentielt kunne have udløst den første arbejdskonflikt i Folkekirkens historie, gav det en særlig intensitet, og demonstrerede med al ønskelig tydelighed værdien i at stå sammen.

Konflikt håndtering skal foregå på mange planer. Og det klogeste er at tage hånd om uenighederne inden de når helt op i Forligsinstitutionen. Klummeskribent Martin Lysholm Hornstrup gør sig tanker om, hvordan det gode samarbejde kan hjælpes på vej af noget så enkelt som en veltillavet kop kaffe.

I dette nummer indleder vi et samarbejde med vores norske søstertidsskrift *Norsk Kirkemusikk* om udveksling af cd-anmeldelser. Norske anmeldere omtaler danske udgivelser, og vi gør gengæld ved at formidle danske anmeldere til norske cd'er. I dette nummer anmelder Øystein Jæger, domorganist i Bodø, udgivelser med Jens E. Christensen og Lars Colding Wolf. Formålet er dels at få friske øjne til at se på noget vi måske har en tendens til at tage for givet, dels at udbrede kendskabet til nabolandenes udgivelser.

Sommerperioden er festival- og kirkekoncerttid. Det gælder mange steder i sommerlandet, hvor de lokale kirker fyldes af kulturhungrende turister, men såmænd også i de større byer. Mens operahuse og symfoniorkestre holder lukket, er det organisterne – og kammermusikensemblerne – der holder musiklivet i gang. Det er en stor ting! Organisternes rolle som kulturarbejdere og formidlere bliver undertiden overset eller taget for givet, men det er noget standen godt kan være stolt af.

Derfor er kalenderen i dette nummer udvidet med en oversigt over sommerfestivaler i kirker landet over, til information og inspiration. Selv om listen på ingen måde gør krav på fuldkommenhed, er det vidnesbyrd om en stor aktivitet, og hvis nogen arrangører savner omtale af deres egen koncertrække, modtager vi særdeles gerne oplysninger i tid til næste sommer!

IND- HOLD

4
FORMANDEN
HAR ORDET



10
KLUMME
TRO, HÅB OG
KIRKEKAFFE



6-9
MANGE AKTIVITETER PÅ
ÅRSKURSET I ODENSE



16-17
REGISTERTAVLEN



Hvem skal vinde årets Kirke
til 25.000?
Indstil dine skarpeste verser
Læs mere på aka.dk

12-13
STATUS OVER
FOLKEKIRKENS
MUSIKLIV



14-15
NEKROLOG
GRETHE KROGH
1928-2018

18-19
ANMELDELSER



20
MUSIK TIL GUDSTJENESTEN
3. SØNDAG EFTER
TRINITATIS (II TEKSTRÆKKE)

23
KALENDER



24
DOKS'EN UD AF BOKSEN
ANNE-KATRINE KIRST

FORMANDEN HAR ORDET Af Karin Schmidt Andersen, formand for DOKS

Kirkemusikkens målsætning

Folkekirken er en af landets største kulturinstitutioner og koncertarrangører, fastslog kirkeminister Mette Bock i sin tale til deltagerne på DOKS' årskursus, og hun opfordrede DOKS' medlemmer til at arbejde for en høj kvalitet på kirkemusikkens område.

I dette nummer af Organistbladet kan man læse om undersøgelsen *Folkekirkens målsætningsarbejde med kirkemusikken som case*. Undersøgelsen ønsker at belyse, i hvor høj grad kirkemusikken indgår i menighedsrådenes målsætning for arbejdet i sogn og kirke. Hvilke tanker gør man sig, og formulerer man konkrete mål på kirkemusikkens område?

Som udgangspunkt kan det synes meningsløst at tale om formål og målsætning for musik. Musik er noget i kraft af sig selv og har ikke behov for at blive legitimeret ved en nytteværdi eller et

formål. Nogle af de spørgsmål undersøgelsen stiller er dog meget relevante og særdeles nyttige for enhver kirkemusiker at stille sig selv, og der er megen inspiration at hente, hvis man vil formulere noget om musikkens plads i folkekirkens aktiviteter og budgetter. Hvordan vægtes musikken i kirkens kerneopgaver? Hvordan er musikken en del af forkyndelsen, undervisningen, det diakonale arbejde og kulturinstitutionen folkekirken?

Som kirkemusikere bør vi selv kunne bidrage til forståelsen af, hvor bredt favnede vores arbejde er, og hvordan musikken på det sted vi er ansat, beriger alt, hvad der foregår i kirken.

Sætter man fokus på f.eks. kirkens koncertvirksomhed, er der åbenlyst tale om et kulturelt tilbud, men en koncert kan lige så vel være en del af kirkens forkyndelse, et led i konfirmandundervisningen, et socialt mødested, et tilbud til mennesker i sorg eller et tilbud til kommende brudepar, eller noget helt femte. Kirkemusikken kan understøtte hele kirkens arbejde.



Undersøgelsen viser, at i forhold til præst og menighedsråd er organisten den, der har størst indflydelse på gudstjenestens musik og planlægningen af koncerter. Det er naturligvis ikke overraskende, og sådan bør det være. Organisten må som fagperson tage ansvaret for kirkens musik på sig i en lydhør dialog med præst og menighed.

Hvad enten menighedsrådet har en formuleret målsætning for kirkemusikken eller ej, vil det som kirkemusiker være en god ide, med jævne mellemrum at beskrive sit arbejde for sig selv og sit menighedsråd. Det vil vise, hvor mange mennesker man er i kontakt med, hvor mange af sognets aktiviteter man er involveret i, hvor engageret man er i sin daglige arbejdsplads og hvor mange praktiske og administrative opgaver der følger med et virke som kantor og organist. Vigtigst af alt vil det kunne tydeliggøre, hvor stor en rolle musikken har for livet i og omkring kirken.

Dette kan også være vejen frem, hvis kvaliteten af kirkens musik skal sikres. Ved lidt strategisk tænkning og en formulering af kirkemusikkens rolle lokalt, vil man kunne afdække, hvilke prioriteringer der skal tages, og hvilke kompetencer og resurser der skal til for at løfte opgaverne.



Smukke toner fra Mattsson & McGehee

Vi forhandler instrumenter af høj kvalitet til den rigtige pris.
Kom ind og prøv et Fazioli, Yamaha eller Wilh. Steinberg.



Piano Værkstedet
MATTSSON & McGEHEE

Rosenørns Alle 18 • 1634 København V • Telefon: 33 32 87 20
Åbningstider: Mandag til fredag: 10:00 - 17:30 • Lørdag: 10:00 - 14:00



Af Niels Bitsch Nielsen,
organist i Holstebro Kirke

Fotos: Poul Skjølstrup Larsen og
Mikael Garnæs

En vifte af aktiviteter på årskurset

DOKS' årskursus i Odense 16.-18. april 2018

DOKS' årskursus var i år henlagt til den fynske hovedstad. Det fine program for dagene varslede muligheden for gode faglige og musikalske oplevelser. Og gode oplevelser fik vi!

Min halve times forsinkede ankomst til Hotel Radisson Blu medførte, at jeg ikke fik hele kirkeminister Mette Bocks "Nyt fra Kirkeministeriet" med. Dog fik jeg fat i, at ministeren pointerede, at vi hver især er vigtige medspillere i arbejdet i Folkekirken; at vores musikerjobs er en vigtig del af kirkens profil; at vi er højt værdsatte medarbejdere og at vi – om vi så arbejder i øst eller vest – bør holde os for øje, at det er vigtigt at samarbejde på de vilkår, der nu gør sig gældende på ens eget sted. Men - det er der jo ikke så meget nyt i. At ministeren kender Folkekirken godt inde fra, er man ikke i tvivl om, men jeg blev grebet af fornemmelsen af – som mange gange før under punktet "Nyt fra Kirkeministeriet" på vores årskurser – en lang omgang sniksnak. Fornemmelsen blev underbygget, da vi fik muligheden for at stille spørgsmål til ministeren.

Der blev bl.a. stillet en række seriøse spørgsmål, som kredsede om bevillinger og den voldsomme økonomiske beskæring (ministeren kalder det omprioritering eller omstrukturering) af uddannelserne på kulturområdet. Beskæringer der bl.a. helt åbenlyst har ført til nedgang i faglighed på visse uddannelser/i visse jobs. Ministeren slog til lyd for, at Danmark – set i forhold til sammenlignelige lande - ikke

ligger i bunden i forhold til investering i kulturelle uddannelser.

Der kunne – også blandt de studerende, der deltog på årskurset (og hvor er det dejligt at opleve de studerendes interesse) – spores en slet skjult bekymring for, hvor vi bevæger os hen med den politik, der føres på vores område i disse år.

Inden sekretariatsleder Bjørn Arberg efterfølgende orienterede forsamlingen med en gennemgang af forpligtelser som ansat ift. loyalitetsbegrebet, tavshedspligten og ytringsfriheden for offentligt ansatte, foretoges afsyngning af "Bjørnen Bjørn" – et velvalgt, lille indslag. Senere gennemgik Bjørn regler om ferie og op-

Der kunne – også blandt de studerende, der deltog på årskurset – spores en slet skjult bekymring for, hvor vi bevæger os hen med den politik, der føres på vores område i disse år.

havsret til musik under transmitterede gudstjenester.

Som altid er det en fornøjelse at opleve en velforberedt Bjørn Arberg, der med alvor og humor i skøn forening formidler sine budskaber. Tak for det, Bjørn!

Gudstjeneste i domkirken

Jeg ser altid med forventning frem til

gudstjenesten ved årskurserne og glemmer aldrig, da jeg for første gang deltog i foreningens årskursus – årsmøde hed det dengang. Over 100 velsyngende kirke-musikeres salmesangsurkraft havde en uforglemmelig virkning på mig, og det er umisteligt at opleve den igen og igen.

Jeg havde inde i mit hoved gået med en forestilling om, at når vi nu kom til domkirken, så var det nok det helt store udtræk, der ville møde os: det prægtige rum, 2 organister (2 orgler), kor, måske endda andre musikere... måske spændende ledsagesatser, måske alternerende afvikling af salmerne... rummet indbyder i hvert fald til det. Men - der var kun én organist og koret meget langt borte.

Det var lidt pauvert og blev for mig en noget forjaget oplevelse rent musikalsk med (for) hurtige tempi i koralerne, der ikke lod højtideligheden, storheden eller eftertænksomheden få noget særligt rum. Der var et eller andet med timingen i den gudstjeneste, der ikke helt gik op.

Koncert Skt. Hans kirke

Efter en skøn middag på hotellet gik vi til Skt. Hans kirke hvor der ventede – skulle det vise sig – en musikoplevelse af høj, høj kvalitet og med ånd og dybde. Susanne Krog Thesbjerg, Tina Christiansen og kirkens kantori var aftenens medvirkende. Det blev en koncert hvor fremragende musikerkab, dygtig ledelse, markante sangpræstationer, god brug af rummets



Syngende DOKS-medlemmer
i Pro Musica-salen

DOKS' formand Karin Schmidt Andersen
åbnede årskurset 2017 i Odense

S.

muligheder og spændende program-
punkter gjorde aftenen til noget helt
særligt – og det kunne det lange bifald
efterfølgende dokumentere.

Susanne Krog Thesbjerg, der har været
kirkens organist siden 2013, havde sam-
men med Tina Christiansen (organist i
Ansgars kirke) sammensat et spændende
program med sjældent hørte (og for mit
vedkommende aldrig før hørte) værker.
Det indledende værk af Bossi *Cantate
Domino* afslørede indledningsvist kan-
toriets store musikalske og dramatiske
spændvidde. At både dirigent og kantori
har helt særlige kvaliteter afslørede i
aftenens øvrige programpunkter, hvor
der var en høj grad af forskellige stilarter
repræsenteret (fra 1500-tallets Tallis og
op til bl.a. vor tids Pärt). Alt blev fremført
med ro, overblik og musikalitet. To af
koncertens helt store oplevelser var Arvo
Pärts *Cantate Domino* og Howells *Like
as the Hart*. Her var intensiteten og stor-
heden i højsædet. I Stanfords *Iustorum
Animæ* troede man lige, det var en udga-
ve af "Nu hviler mark og enge", vi skulle i
gang med. Pudsigt. I dele af programmet
stod koret af samspilsmæssige hensyn
under orglet bagest i kirken; i Pärt forrest
og synligt for publikum. Det var fremra-
gende – skønt jo nok så oplagt – at koret
delt i tre grupper gik ud i sideskibene og
ned midt i kirken til Tallis' *If ye love Me*.
Skønt, varieret og godt at bruge kirkens
rum fuldt ud.

I Tina Christiansens udgave af den polske

komponist Feliks Nowowiejskis *Finale Im-
provizazione* fra dennes symfoni i f-mol,
kunne man også opfange nogen genken-
delig tematik, der lød som indledning
af "Veni redemptor gentium" – koralen
"Kom, hedningers frelser sand". Om
værket bygger på det tema ved jeg ikke
- jeg fik heller ikke spurgt om det - men
Tina Christiansens fremførelse af satsen
var overlegen, musikalsk og effektfuld.
Ligeså hendes spil i J.S. Bachs *Chaconne
i d-mol* – oprindelig for violin, men her i
Middelschultes arrangement, der dog
fremstår noget "flimret" rent klangligt
og instrumentalt. Jeg undrer mig af og til
over den store popularitet, det har fået,
at spille transskriptioner af alt muligt på
orgel. Personligt foretrækker jeg helt klart
originalmusik for instrumentet.

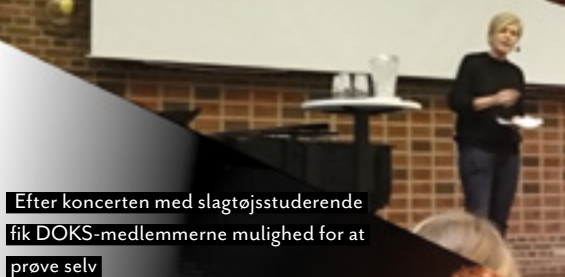
Kæmpe bifald for den koncert! - Og så
hjem og hygge i baren efterfølgende.

Tirsdag formiddag – Odeon

Også tirsdag blev en fremragende dag.
Om formiddagen mødte vi i "Odeon" en
veloplagt Claus Skjold Larsen, rektor for
SDMK, der fortalte levende om tilblivel-
sen og færdiggørelse af Odeon, Odenses
nye kulturelle center med koncertsal,
konservatorium, skuespillerskole m.m.
Det ligger lige midt i den gamle H.C.
Andersen bydel, og udgør med sine store



Kirkeminister Mette Bock understregede, at organister
er vigtige for Folkekirken. Men besparelserne på
uddannelserne kunne hun ikke gøre noget ved



Efter koncerten med slagtøjsstuderende
fik DOKS-medlemmerne mulighed for at
prøve selv



Arets hot DOKS gik til
Lars Nielsen Sardemann



Claus Skjold Larsen viste
rundt i Odeon, hvor Syddanske
Musikkonservatorium har til huse





Hans Mydtskov underviser studerende på den rytmiske linie i hørelære



hvide kuber af bygningsdele en stor kontrast til omgivelserne.

Vi fik en kort rundvisning i konservatoriets lokaler, og efterfølgende kunne vi overvære et hold fra rytmisk linie på konservatoriet modtage hørelæreundervisning ved lektor Hans Mydtskov. Vi var nogle stykker, som var ret benovede over dels formen på undervisningen, dels elevernes ret høje niveau - ikke mindst i rytmerne. Efterfølgende fik vi en fremragende koncert med slagtojsstuderende på konservatoriet, overrumplende igangsat med et overordentlig spændstigt udført værk af Wayne Siegel; et smukt,

Efter en kort introduktion til instrumenterne i Nyborg kirke satte Claus Schäfer Tolstrup sig til Demant kororglet fra 1872. Og hvilket orgel !



Aarhus Musik stod for nodeudstillingen

Alice Granum deler noder ud til workshop-deltagerne

smukt stykke *Three Arabesques* af Per Nørgård, og sidst Søren Monrads transskription af Milhauds fire klaverstykker *Saudades do Brazil* – Søren Monrad er lærer i percussion på SDMK, og han og de studerende, vi hørte i værkerne, vidner om et blomstrende slagtojsmiljø på konservatoriet. Man blev virkelig fyldt med energi i løbet af den lille koncert!

Vi var blevet lovet et kig ind i den nye, store koncertsal med plads til 1800 personer. Men det blev vist glemt i farten. Den traditionelle festmiddag bar præg af hotellets fine køkken og var absolut en del kokkehuer værdig. Musikken leveredes af et ungt band – Soul-Squad – der spiller Soul og Funk. Det gjorde de rigtig, rigtig godt! Det har vel været meningen – ikke bare i år, men også tidligere - at der skulle danses til musikken på festsaftenen. Det virker bare ikke rigtigt, syn's jeg. Der er erfaringsmæssigt ret få, der danser. Folk må selvfølgelig selv om, om de gider futte rundt på dansegulvet – jeg gider sådan set godt – men jeg mødte indtil flere kolleger, der egentlig virker lidt trætte af, at samtale ikke rigtig er mulig i rummet, når først dansemusikken spiller. Måske var det en overvejelse værd, hvad der fremover skal ske, når selve middagen er ovre. Måske er der bare ikke særligt mange dansende DOKS'ere. Desuagtet



Søren Monrad præsenterer de tre slagtojsstuderende, der opførte Milhaus *Saudades do Brazil*

Claus Schäfer Tolstrup ved Demant-orglet i Nyborg Kirke



ØKS' ÅRS- URSIIS

vil jeg rose bestyrelsen for igennem årene at have skaffet nogle aldeles fortrinlige bands til huse – jeg husker især Maribo i 2014. Det var (også) godt!

Onsdag - orgelsafari

Vi begyndte i Munkebjerg med Michael Lyngvig Thomsen på orgelbænken og sluttede i Nyborg, hvor Claus Schäfer Tolstrup viste frem.

Vores altid veltalende kollega, Michael Thomsen, viste sig som en mindst ligeså velspillende organist. I sit program med udelukkende fransk musik, præsenterede han Munkebjerg kirkes 25 stemmers Jensen & Thomsen-orgel fra 2003. Det var en fryd for øret at lytte til det instrument og en fornøjelse at lytte til Francks *Prélude, Fugue et Variation*, men måske især til 1. sats af Widors 5. symfoni. En meget grundig gennemarbejdet disposition af instrumentet (og et flot intonationsarbejde) har medført nogle helt særlige klanglige egenskaber, der for tilhørerne fremstod særligt klart i dette værk.

Claus Schäfer Tolstrup tog imod, da vi med bussen ankom til Nyborg kirke. Efter en lille kortfattet introduktion til de to instrumenter satte Claus sig til Demant-kororglet fra 1872. Og hvilket orgel! Jeg har næppe før på dansk grund lyttet til så mildt og smukt syngende et instrument. Jeg var aldeles bjergtaget - også af

Claus' fremførelse af de små karakterstykker, han havde programsat, det var inderligt og sublimt! P.G. Andersen-orglets (1973) facade har altid stået for mig som noget af det ypperste fra P.G.'s hånd, og også klangen er frisk og transparent. Claus Tolstrups lille program på instrumentet efterlod én i en bekræftet tilstand af, at P.G.'s instrumenter står som noget særligt i dansk orgelbygning.

Tak til de to kolleger for en fin, fin formiddag og til planlæggerne for et godt årskursus!

Korworkshop med Alice Granum (MG)

Alternativet til at tage med på orgelsafari var at deltage i Alice Granums korworkshop i Pro Musica-salen. Det havde cirka halvdelen af årskursus-deltagerne valgt at gøre, og de blev ikke skuffede over mødet med denne inspirator for dansk korsang gennem mange år. Hun begyndte med en gang opvarmning, som var en blanding af kropslig og mental klargørelse. Med fynsk lune fremkaldte hun smil og god stemning, som hun så brugte til at udfordre sangerne i passende afmålte doser, lydhør for hvad de aktuelle sange kunne og havde brug for. "Opsang er at opdrage sit kor til fælles vaner." "Musikken starter med forestillingen om musik. Jeg ville meget gerne vide, hvad der sker inde i hovedet på et kor når jeg løfter

armene." "Vejrtrækning er afspænding. Med sin gestik skal man signalere plads og ro" var nogle af hendes bemærkninger, som man kunne tage med hjem og tænke over.

Vi arbejdede med to korsatser, *Nu sænker Gud sit ansigt over Jorden* med tekst af Tove Ditlevsen og musik af Christian Dyrst (2005), samt en klassiker, Griegs *Ave maris stella*. Alice Granum præsenterede først den ukendte Dyrst-sats og gennemgik et par steder i de enkelte stemmer, hvorefter en række af deltagerne kom op for at dirigere og modtage feedback. Hun fremhævede blandt andet, at man skal lade være med hele tiden at mime teksten (det er et redskab der bør reserveres til særlige steder). Dirigenter skal ikke være "curlingforældre", men give plads til koret. Det var instruktivt at opleve, hvor forskellig en oplevelse det var at synge samme stykke under forskellige dirigenter. Både de dirigerende og de syngende kursusdeltagere gik glade og inspirerede derfra, forbavsede over at tre timers korprøve var gået så hurtigt.



Jensen & Thomsen-orglet
i Munkebjerg Kirke

Præsteforeningens
formand Per Buchhold
Andreasen ved
festmiddagen

Arbergs Bjørnetime

Fællessang med kirkeminister

Mette Bock og ministersekretæren

Frokost med tillidsrepræsentanterne inden årskursets start

KLUMME Af Martin Lysholm Hornstrup, organist i Gellerup Kirke



Tro, håb og kirkekaffe Tanker om det gode samarbejde

Da jeg for lidt over 10 år siden tiltrådte mit nuværende job, var det almindelig praksis søndag morgen, at organisten og kirkekoret sad i den ene ende af huset og drak morgenkaffe, mens præsten og kordegnen sad i den anden ende og drak morgenkaffe. Det gav en glimrende anledning til at sidde i morges og brokke sig indædt over de 'elendige' salmer, som præsten nu havde valgt til søndagens højmesse. Derfor fik jeg hurtigt indført, at alle vi, der skal lave gudstjeneste sammen, mødes til morgenkaffe omkring det samme bord søndag morgen.

Ret hurtigt fik vi også gestaltet et salmevalgsmøde mellem organisten og søndagens præst, som finder sted torsdag over middag. Her medbringer præsten og jeg selv salmeforslag til den kommende højmesse, og når vi skiller er alle salmer lagt fast, og ofte er motetten også blevet valgt. Når jeg møder koret søndag morgen, er det altså med et salmevalg, jeg selv har været med til at tilrettelægge og kender tankerne bag. Det giver ejerskab, og det forplanter sig som oftest hurtigt til koret. Og så laver vi gudstjeneste sammen.

Der er nogen, som mener, at vores arbejdsgivere kunne droppe alle konflikt-håndteringskurserne og trivselsmøderne og i stedet investere i en god kaffemaskine med tilhørende god kaffe. Vi holder både trivselsmøder og alle mulige andre møder i min kirke, men har også fået en

rigtig god kaffemaskine i personalekøkkenet – I ved, sådan én, som kværner bønnerne på stedet og hælder skummende, veltempereret kaffe op i enkeltkrus. Undskyldningen var vist oprindeligt, at vi gerne skulle kunne tappe en kop varm kaffe til dem, der kommer forbi til samtaler eller dropper ind i kirken af andre årsager. Og dem hælder vi da også glad og gerne kaffe på. Men dem, der drikker mest af den kaffe, er os, fastansatte medarbejdere, som alle har kontor i kirken – med kort vej til kaffemaskinen.

I hverdagene mødes vi alle til kaffepause kl. 10 – og jeg må med skam melde, at jeg ikke er helt klar over, om den er arbejdsgiverbetalt eller ej! Men min påstand er, at det er en utrolig god investering. Vi forsøger at holde kaffepausen fri for arbejdssnak – men alligevel er den her. Vi får samlet de misforståelser, som ellers kunne vokse sig store hos den ene eller den anden. Det er her, vi mærker hinandens stemning og 'stress-niveau'. Og det er frem for alt her, vi griner sammen og kommer til at kende hinanden som andet end vores funktioner i kirken.

At være kirke er ikke kun at spille pænt, prædike originalt, undgå fejl i personregistreringer og holde alt ukrudtet mellem fliserne væk. At være kirke handler om relationer og fællesskab. Det handler om at være der, hvor man er, som den man er og sammen med dem, der er der.

Vi er heldige i min kirke, fordi vi ansatte faktisk nyder hinandens selskab. Og måske hænger vi også lidt for længe over den kaffe nogle gange, men alligevel ser jeg den som en af de største investeringer i vores arbejdsmiljø. Og når vores samspil fungerer, er det enkelt at invitere praktikanter, frivillige i kirken, deltagere i kirkens arrangementer – kort sagt: menigheden – ind i fællesskabet og række noget af den åbenhed, tillid og opmærksomhed videre, som vi hver dag blander i vores kaffe.

HELLIGAANDSKIRKEN'S INTERNATIONALE ORGELFESTIVAL 2018 33. sæson

29 juni – 7 september

Fredage kl. 16.30

- 29/6 Susan Landale, Frankrig**
J.S. Bach, Mendelssohn, Eben, Tournemire, Messiaen
- 6/7 Ørjan Horn Johansen, Danmark**
J.S. Bach, Peter Møller, Kjell Mørk Karlsen
- 13/7 Mads Høck, Danmark**
Ritter, Parry, Vierne
- 20/7 Lynne Davis, USA**
J.S. Bach, Franck, Mulet, Tournemire, Demessieux
- 27/7 Franz Hauk, Tyskland**
César Franck (Trois chorales)
- 3/8 Christopher Wrench, Australien**
J.S. Bach, Mendelssohn, Reubke, Widor
- 10/8 Alessandro Bianchi, Italien**
William Mathias, Marco Lo Muscio, Bossi, Messiaen, Liszt
- 17/8 Giampaolo Di Rosa, Italien**
J.S. Bach, Scarlatti, Guilmant, Alain, Di Rosa
- 24/8 Jakob Lorentzen, Danmark**
Gade, Langgaard, Franck, Tournemire, improvisation
- 31/8 Hans Ole Thers, Danmark**
J.S. Bach, Grigny, Fauré, Widor, Tournemire
- 7/9 Giulio Mercati, Spanien**
J.S. Bach, Buxtehude, Vierne, Duruflé, Messiaen

**GRATIS
ADGANG**

Helligaandskirken på Strøget, Amager Torv | 1153 København K | www.helligaandskirken.dk

Status over folkekirkens musikliv

Citat "Koret er socialt inkluderende, sjovt, sundhedsfremmende, udviklende og med til at forbedre indlæring i folkeskolen." (Organist).

I 2016-18 foretog organist Peter Weincke og religionssociolog Lene Kofoed en undersøgelse for *Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter om Folkekirkens målsætningsarbejde med kirkemusikken som case*. Undersøgelsen blev iværksat for at gøre status over folkekirkens musikliv med særligt fokus på menighedsrådenes målsætningsarbejde med kirkemusikken. Rapporten blev offentliggjort på FUV's hjemmeside, og fra 1. juni kan man på DOKS' hjemmeside læse en supplerende artikel af Peter Weincke og Lene Kofoed, *Status over folkekirkens musikliv*, som har særlig interesse for kirkemusikere.

Målsætningsarbejde som visions- og styringsværktøj har været anvendt i både det private og offentlige Danmark i mange år. At danske menighedsråd forventes at igangsætte et målsætningsarbejde i sognene har da også fremgået tydeligt, siden de nye regler for kirke- og provstikassernes budget og regnskab trådte i kraft den 1. januar 2011.

Men i hvor høj grad lever menighedsrådene op til forventningen om målsætningsarbejde? For at få svar på det, gennemførte Peter Weincke og Lene Kofoed en spørgeskemaundersøgelse og en interviewundersøgelse indenfor et udvalgt kirkeligt område, nemlig kirkemusikken.

Respondenterne var et repræsentativt udvalg af menighedsformænd, sognepræster og organister, som ud over målsætningsarbejdet blev bedt om at redegøre for:

- **De kirkemusikalske medarbejdere i sognene**
- **Kor, kirkesangere, børneorkestre, rock- og lovsangsbands i sognene**
- **Musikgudstjenester**
- **Medarbejder- og menighedsrådsindflydelse på kirkemusikken**
- **Kirkekoncerter**
- **Særlige musikindslag**
- **Formål med sognenes kor**

Besvarelserne viste, at babysalmesangsaktiviteten er særligt populær, idet lidt over en tredjedel af sognene har tilknyttet

Det er ikke overraskende i de større sogne, især i byerne, at de fleste musikmedarbejdere findes.

en babysalmesangsleder. Desuden er der i omkring hvert sjette sogn tilknyttet en organistassistent eller børnekorleder. Det er ikke overraskende i de større sogne, især i byerne, at de fleste musik-

medarbejdere findes. Undersøgelsen viste endvidere, at børnekor og frivillige voksenkor er meget udbredte; i lidt færre kirker findes ungdomskor, spirekor eller professionelt voksenkor.

Undersøgelsen stiller spørgsmålet om, hvad menighedsrådsformænd, præster og organister mere præcist vurderer som formålet med de mange koraktiviteter? Her skiller vandene i nogen grad. De fleste peger på, at koret udgør en berigelse af gudstjenestens musikalske udtryk, og at det er et kirkeligt fritidstilbud. I mindre grad vurderes formålet også at være diakonalt arbejde, en måde at forkynde på og led i kirkelig undervisning. Nogle nævner, at det også handler om rekruttering til andre frivillige sammenhænge eller til menighedsrådet. De "ældre" kor er sær-

ligt vigtige som en berigelse af gudstjenestens musikalske udtryk, mens de "yngre" kors formål vurderes som et led i kirkelig undervisning. Undersøgelsen kortlægger desuden, hvordan de forskellige grupper vurderer hinandens indflydelse

på kirkemusikken. Her er det interessant, at man ikke altid er enige, for eksempel vurderer menighedsrådsformændene sognepræstens kirkemusikalske indflydelse større, end sognepræsterne selv gør,



Citat "Mange mennesker, der måske ikke ellers ville komme i kirken, får ad denne vej (korsangen) deres gang i kirken, de får positive oplevelser med kirken, lærer nogle salmer/om kirkemusik – og kommer måske ligefrem til at holde af nogle af dem, kommer til at kende og måske holde af højmesse og de gudstjenester, de medvirker ved. Får medejerskab af kirken." (Organist)

Citat "Børnekoret er et vigtigt mødested på tværs af alder, hvor man hjælper og støtter hinanden fagligt og socialt, også mht. mobning og uddannelsesvalg. Som fast kirkekor uden kirkesanger har koret ansvar for tjenesternes vellykkede afvikling, det er en stille opdragelse til "voksen-ansvar" helt fra 10 års alderen." (Organist).

og organisterne vurderer sognepræstens indflydelse endnu mindre end menighedsrådsformændene og sognepræsterne selv gør. Der er dog almindelig konsensus om, at det er organisterne, der har den største indflydelse på kirkemusikken! Sammenfattende håber Peter Weincke og Lene Kofoed, at deres statusopgørelse kan tjene som inspiration til at iværksætte et egentligt kirkemusikalsk målsætningsarbejde. Undersøgelsen giver et fingerpeg om, hvordan menighedsråd med udbytte kan håndtere og definere deres kirkemusikalske prioriteringer. Kirkeministeriet har nemlig i sine visions- og styringsværkstøjer lagt op til, at veldefinerede målsætninger i de enkelte sogne er forudsætningen for, at menighedsråd og provstiudvalg er i stand til at foretage økonomiske prioriteringer. Undersøgelsen kan måske også åbne op for yderligere spørgsmål om kirkemusikkens nuværende og fremtidige muligheder og opgaver i folkekirken. Ligesom den kan anspore til kommende mere musikfaglige undersøgelser af f.eks. Folkekirkens opførelsespraktiske mangfoldighed, instrumentarier, koncert- og salmepertoierer osv.



Citat "[Koret kan] være et alternativ til den traditionelle gudstjeneste, som meget få i sognet bryder sig om at deltage i. Med et bevidst valg af sange og salmer i koret kan folkekor være et alternativ, der imødekommer den "religiøse følelse", som betyder meget for mange, men som de ellers ikke kan finde rum for. En korprøve kan faktisk bygges op over højmessens skabelon (på nær prædiken!) – uden at korsangerne opdager det!" (Organist)

Citat "Koret er et tilbud om andet fællesskab end de herskende i den aktuelle ungdomskultur. For så vidt diakonalt, men primært socialt. Undervisning skal her forstås som dannelse, eller gen"opdragelse". (Sognepræst).

Citat "At vise, at unge i starttyverne kan fungere som dygtige, engagerede motetsangere, som rollemodeller for bl.a. børne- og spirekorsmedlemmer og aspiranter. Som ungdommelige arvtagere og formidlere af den kirkemusikalske arv og tradition" (Organist).

Rapporten **Folkekirkens målsætningsarbejde med kirkemusikken som case** kan læses i sin helhed på: www.fkuv.dk/videnscenter/projekter-undersogelser-og-rapporter/folkekirkens-maalsaetningsarbejde-med-kirkemusikken-som-case



Religions sociolog
Lene Kofoed



Organist
Peter Weincke



Grethe Krogh 1928-2018

”En rigtig én af slagsen”

”Far, Svend Krogh Christensen, var musiker, en rigtig én af slagsen! [...] Han blev kaldt Viborgs musikdirektør, og spillede til alt, hvad der kunne spilles til, lige fra – i de helt unge år – biograf, som jo endnu dengang var i stumfilmens tid, bal i omegnens forsamlingshuse, foreningsfester, private fester samt på byens danseskole. Næsten alle skolekammeraterne gik til dans på fru Neerholts danseskole, hvor vi lærte de klassiske danse, lige fra vals og tango til lancier. [...] Ofte spillede far til sent om natten, og havde på trods heraf klaverlever næste dag. Jeg mindes, at der altid var musik i huset, og hvis der ikke var, øvede jeg mig, for jeg vidste, fra jeg var fem år, at jeg ville være musiker.”

Sådan skriver Grethe Krogh på en af de første sider i erindringsbogen ”Grethes Blå Bog”, der udkom for et år siden, i maj 2017.

Det er betegnende for Grethes rummelige univers, at hun livet igennem ytrede så stor respekt for faderens virke. Hun gav regelmæssigt koncert i Notre-Dame de Paris, han spillede på fru Neerholts danseskole i Viborg – alligevel anså hun ham for at være hendes faglige overmand, og hun forsøgte livet igennem at leve op til hans flid og pligttroskab.

Se! fra dine drivehuse

Jeg tør godt påstå, at selv gråhærdede elever af professor Krogh kunne føle det smertelige tab af en moderskikkelse, da de deltog i bisættelsen i Frederiksberg Kirke den 19. april 2018. Den myndige, næsten 90-årige dame fulgte jo levende med i sine udplantede poders liv og vækst, og hun overvandt aldrig sin un-

dren over, at stadig flere af disse kunne forstå sig i at trække sig tilbage og gå på pension. Hun fulgte jo efter bedste evne sine stiklinger, og hun holdt ubetinget af dem alle, uanset om talentet var stort, moderat eller mådeligt. Kun på ét punkt kunne hendes overbærenhed komme til kort: Dovenskab og slendrian kunne simpelthen ikke accepteres. Hun forventede af eleverne, at hver og én videreførte den olympiske fakkell uden at vige en tomme fra idealerne. Grethe kunne godt blive vred. Virkelig vred!

Den Blå Salon

En af eleverne havde på et ret tidligt tidspunkt fået tildelt den lidet misundelsesværdige opgave at sige til, når det var betids at slutte karrieren. Vedkommende slap dog for udøvelsen af dette ubehagelige hverv, for Grethe besluttede sig nemlig selv for at holde sin officielle afskedskoncert i 2013, samme år som hun fyldte 85. Herefter blev der frigivet tid til at opprioritere virksomheden som værtinde i *Den Blå Salon* i *Sagahus* på det københavnske Vesterbro. Middagsgæsterne her kunne hver gang konstatere, at de var inviteret sammen med nye og måske ligefrem ubekendte personer. Hovedformålet med salonerne var nemlig ikke at hygge om veletablerede vengrupper, men tværtimod at føre mennesker sammen og knytte nye, værdifulde kontakter. Mon ikke denne omsorg for netværkernes udbygning blev grundlagt i årene 1958-1959, hvor den unge Grethe underviste på *University of Arkansas*, og mon ikke den blev videreudviklet ved de talrige efterfølgende USA-turneer, hvor hun selv nød frugterne af denne form for

aktivt gæstevenskab? Ved Grethes blå middagsbord kunne man i øvrigt være heldig at møde tilrejsende musikere fra USA, og i samtalens løb kunne man så blive mindet om, at danske Grethe faktisk fortsat havde et navn i Guds eget land, og at ganske mange fremtrædende koncertorganister derovre enten var elever af professor Krogh eller elever af professorens elever.

Ældre mænd i mørkt tøj

”Efter de to debutkoncerter i april måned [1953] – med fine anmeldelser af dem begge – var det på tide at søge organiststilling og stille mod en fast indkomst. Det viste sig at blive en kamp, idet datidens præster og menighedsråd stadig levede i den tro, at kun ældre mænd i mørkt tøj var i stand til at spille orgel. Mine talrige ansøgninger om en stilling i København blev rutinemæssigt afvist. Det højeste, jeg nåede, var en indstilling i Grøndalskirken som nummer tre.” Grethes Blå Bog er også fortællingen om en mønsterbryder i et ærkekonservativt kirkeligt miljø. Hun blev den første kvindelige organist, der modtog udnævnelse til et advancementsembede, og dette, mirabile dictu, ved flådens egen kirke: *Holmens Kirke i København*. Det var i 1964. Før den tid havde tjenestestederne været *Nykøbing Mors Kirke* og *Christianskirken i Aarhus*. 15 år i Folkekirkens tjeneste blev det til, alt i alt – dog som nævnt afbrudt af et års ophold som gæstelærer i USA. ”Den danske Organistenmacherin” En (danskskrivende) hollandsk kollega skrev mandag den 16. april, dagen efter Grethes død, følgende spontane minderord: ”Den danske Organistenmacherin har efterladt en stor kulturkapital hos mange

organister og koncertlyttere, andre musikelskere og kunstliebhave. Hendes åbne, venlige livsmåde har inspireret mange. Lad os bære denne skat videre.”

Denne formulering rammer med stor præcision det, som nok blev ryggraden i Grethes livsprojekt: Hun ønskede at udvikle og viderebringe nogle nedarvede kulturelle og kunstneriske værdier, og vel at mærke ikke blot ved egen, direkte indsats, men også ved at uddanne, inspirere og opmuntre et kuld af elever til at videreføre projektet. Ordet 'Organistenmacherin' er ganske velanbragt, for der er vel næppe nogen dansk orgellærer, der i samme udstrækning har formået at få unge mennesker med ganske andre livsplaner til at vælge en gerning som organist i Folkekirken.

Grethe blev i 1969 professor ved *Det Kongelige Danske Musikkonservatorium*. Det lignede en livsstilling, men til fleres overraskelse valgte hun efter 21 år at sige op for at hellige sig den frie, men usikre tilværelse som free lance orgelsolist. Nu skulle det være!

Blåt til lyst

Billedkunsten har livet igennem spillet en helt afgørende rolle for Grethe, og en af perlerne i hendes udsøgte og meget personlige billedsamling er Carl-Henning Pedersens "Blå Pige". Grethe klædte sig i blå, omgav sig med smukke ting i intense blå farver, og hørtes da ofte omtalt med kodenavnet "Madame Bleu".

Da Grethe i 2016 lod sig overtale af en kreds af venner til at udgive sine erindringer, sagde det sig selv, at bogen skulle være blå, hvilket naturligt nok førte til betyninger om, hvorvidt man kunne skrive 'blå bog' på titelbladet uden at risikere et sagsanlæg fra Kraks Forlag. Resultatet af overvejelserne blev titlen "Grethes Blå Bog".

Grethes Blå Bog er en uhøjtidelig publikation, og den rummer hverken noter, henvisninger eller registre. Hvis den havde haft et personregister, havde det i sig selv kunnet vidne om et liv med bemærkelsesværdige bekendtskaber: *Mogens Wöldike, Aksel Schiøtz, Borodin-kvartetten, Emilius Bangert, André Marchal, Carl-Henning Pedersen, prins Henrik, Jean Langlais, Otto von Spreckel-*

sen, Marie-Claire Alain og mange andre. Flere af kontakterne uden for orgelverdenen skyldtes ægtemanden, bratschisten Richard Dahl Eriksen, som Grethe selv beskriver som "en fuldblodsmusiker, en minutøs musikforsker og en spasmager for Herren". Man fornemmer, at Richards bramfri humor og hans drengede begejstring for rejepillemaskiner og automatiske amerikanske slipsevælgere har betydet et velkomment modspil i en tilværelse præget af alvor og disciplin.

Anekdoterne

Adskillige har gennem årene har lagt øre til Grethes beretninger om fornøjelige tildragelser gennem et langt liv. Heldigvis er flere af disse blevet nedfældet i den blå bog. En af favorithistorierne blev i øvrigt citeret i den tale, sognepræst *Helle Krogh Madsen* holdt ved bisættelseshøjtideligheden:

"En af min Fars yndlingshistorier var om den lille nye elev, en dreng, som troede, at han kunne lære at spille klaver på en time eller to. Far fortalte ham så, at han havde en datter, der havde fået undervisning i mange år, og nu studerede i Paris, hvorpå den lille dreng kiggede medlidende på far og sagde: "Ja, vi ka' jo ikke alle have lige nemt ved det!""

Vi er mange, der må undvære Grethe nu, men – indrømmet – vi har ikke nemt ved det.





Nyt orgel i Treenighedskirken, Esbjerg

Palmesøndag den 25. marts blev et nyt orgel indviet i Treenighedskirken, Esbjerg. Orglet er bygget af Marcussen & Søn og har 42 stemmer, hvoraf 18 er genbrugt fra kirkens tidligere orgel (Frederiksborg Orgelbyggeri). Intonator: Jens Christensen. Der er 3 man. og pedal. Særligt ekstraudstyr: cymbelstjerne og barok-kobling (HV-RP 415hz)



Leif Kayser's orgelnoder

bliver nu genudgivet, efter at de i mange år har været næsten umulige at erhverve. Det sker på Edition S, under redaktion af undertegnede. Orgelserien forventes færdigudgivet til sommer.

Som en ekstra udgivelse følger lidt senere på året Leif Kayser's "Koralbog" - altså hans forspil og ledsagesatser til 147 salmer - som for første gang vil foreligge samlet - og med korsatserne som tillæg.

Imidlertid er der enkelte "huller" i repertoireet i forhold til den bestillingsliste til Koralbogen, som Kayser selv har udarbejdet. Ikke engang Det kgl. Bibliotek, som ellers har alle Kayser's manuskripter, ligger inde med flg. titler:

- **Den store mester (mel: LK)**
- **Har vi toppet (Laub)**
- **Ingen er så tryk i fare (mel: LK)**

Skulle nogen ligge inde med én eller flere af disse satser, hører jeg meget gerne om det, således at udgivelsen kan blive komplet.

Jørgen Ellegård Frederiksen

organistjef@gmail.com – 28 51 60 23

MEDLEMS-MAIL

Sekretariatet udsender efter behov medlemsmail med vigtig information om foreningens virke og emner der berører ansættelsesforhold. Har du ikke modtaget medlemsmail, så tjek venligst at den mailadresse du har opgivet til medlemskartoteket er rigtig.



Generalforsamling 2018

Referat af DOKS' generalforsamling **d. 17. april 2018** i Odense er tilgængelig på DOKS' hjemmeside. Her findes også bestyrelsens skriftlige beretning og regnskab, der blev offentliggjort før generalforsamlingen.
www.doks.dk

Hvem skal vinde årets Kandidatpris og en fest til 25.000?

Indstil dine skarpeste venner på kand@aka.dk
Læs mere på aka.dk

AKADEMIKERNES
ambitiøse AKASSE

Kandidat
prisen



Årets Kandidatpris

Akademikernes A-kasse hylder nyuddannede kandidater med uddelingen af Kandidatprisen. Det kunne jo blive en nyuddannet DOKS'er! Vinderen får, udover titlen og æren, en fest til en værdi af 25.000 kr. Indstil en kandidat ved at skrive til kand@aka.dk indtil **den 15. august**. Der udtages herefter 4 finalister, som man kan stemme på på facebook-siden www.facebook.com/Akademikernes. Alle er velkomne til at indstille kandidater til prisen. De nominerede skal blot afslutte deres kandidatuddannelse i 2018. Vedhæft gerne billeder, video eller andet, der illustrerer, hvorfor din ven skal have prisen.

LØNSEDDEL

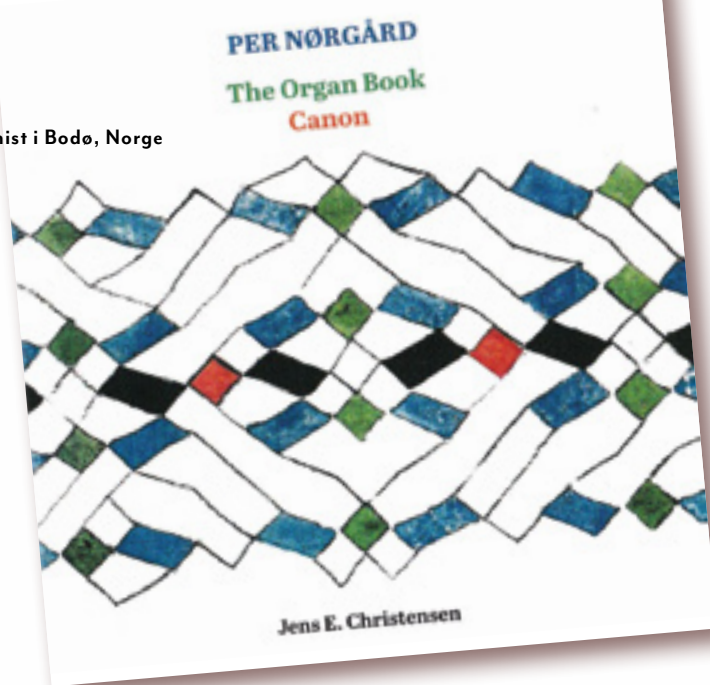
Med overgangen til nyt lønsystem i folkekirken ser lønsedlen anderledes ud. Vejledning i læsning af den nye lønseddel kan du finde på DOKS' hjemmeside.

www.doks.dk

OK18

Der blev som bekendt indgået forlig ved de centrale forhandlinger i forligsinstitutionen på kommunernes, regionernes og statens område. Derefter er der forhandlinger på delegerede områder og godkendelse hos de faglige organisationer. Når det endelige resultat af overenskomstforhandlingerne foreligger, vil DOKS' medlemmer blive informeret via medlemsmail.

Canon, der Nørgård får vist fram både sin filosofiske og sin komposisjonsteknisk briljante side, er det store høydepunktet



Orgelbogen en perfekt introduksjon for både organister og menigheter til denne fascinerende danske komponist

Per Nørgård: *The Organ Book/Canon* (Dacapo)
Jens E. Christensen, orgel

Den danske organisten Jens E. Christensen har siden 1989 vært organist ved Vor Frelseres Kirke i København, og har helt siden slutten av 1970-tallet vært en av Danmarks fremste konsertorganister. Gjennom hele sin karriere har Christensen prioritert den danske samtidsmusikken, og komponister som Per Nørgård, Ib Nørholm og Axel Borup-Jørgensen, for å nevne noen, har skrevet musikk spesielt til Jens E. Christensen.

Per Nørgård (1932-) er en av de viktigste nålevende nordiske komponistene, med en stor og allsidig produksjon for de aller fleste instrumenter, samt vokalmusikk. Blant annet har hans symfonier, og ikke minst det særpregede korverket «Wie ein Kind», fått stor utbredelse de senere år. Orgelmusikken hans er imidlertid forbløffende lite spilt, iallfall utenfor Danmarks grenser, det kan forhåpentligvis denne innspillingen av en av Nørgårds fremste interpreter bidra til å gjøre noe med.

Hovedinnholdet på denne CDen er Orgelbogen, en samling av Per Nørgårds kortere orgelstykker til kirkebruk. Her finner vi selvfølgelig diverse koralforspill

(noen mer liturgisk velegnet enn andre, må det vel være lov å si) men også større anlagte orgelkoraler, en slags suite basert på enkeltpreludier over salmen Som året går, et sommerpreludium(!), og det hele omkranses av det innledende Preludio Festivo og postludiet Toccata – «Libra». Det er i denne sammenheng også verdt å merke seg at Per Nørgård i utgangspunktet ikke har tenkt «Orgelbogen» som et sammenhengende verk, men mer som en samleutgivelse av sine mindre orgelverker. Innholdet i boken er da også skrevet over en oppsiktsvekkende lang periode; fra 1955 til 2014!

Etter Orgelbogen, som altså er en samling mindre komposisjoner, følger organist Christensen opp med et av Per Nørgårds største enkelstående orgelverk; Canon (1971). Dette meget interessant oppbygde verket består av syv større deler («cykler»), som igjen er delt inn i åtte mindre «stadier». Nørgård eksperimenterer her med rytmiske «gylne snitt», nærmere bestemt triosats der stemmen med kortest noteverdi forholder seg til en lengre, slik den lengre forholder seg til summen av de to øvrige. For å unngå uklarerheter har Nørgård gitt ut to versjoner av noteteksten; en «proporsjonsutgave» der forholdet stemmene imellom nærmest har form av grafisk

partitur, samt en versjon «oversatt» til klassisk, metrisk notasjon.

Undertegnede synes nok Canon, der Nørgård får vist fram både sin filosofiske og sin komposisjonsteknisk briljante side, er det store høydepunktet på denne CDen, men de kortere verkene fra Orgelbogen fortjener i høyeste grad også en plass i repertoaret. Med sitt koralopphev, sin begrensede durata, og (iallfall til dels) moderate vanskelighetsgrad, er Orgelbogen en perfekt introduksjon for både organister og menigheter til denne fascinerende danske komponist, som har en så stor produksjon å ta av.

Jens E. Christensen framfører alle disse verkene med stor inspirasjon og stilskikkerhet, med en forbilledlig utnyttelse av orgelet rent klanglig. Flere av de nyeste orgelkoralene i Orgelbogen er da også skrevet på bestilling fra Christensen selv. Innspillingene er gjort «på hjemmebane» i Vor Frelseres kirke; et spennende og sammensatt instrument (P.-G. Andersen, 1965, sist restaurert i 2009), med klingende piper som stammer tilbake fra kirkens gamle Botzen-orgel (1698). En interessant artikkel om Vor Frelseres kirke og dens orgler gjennom tidene er inkludert i CDens medfølgende hefte.

Jeg liker den runde og velintonerte

«allroundklangen»

i Aalborg-orgelet svært godt



Lars Colding Wolf satser på relativt høye grunntempi, men med en avslappet puls og tydelig, men nyansert artikulasjon

J. S. Bach: *Clavierübung III. Teil* (CDKlassisk)
Lars Colding Wolf, orgel

I våre dager framstår tittelen *Clavierübung*, "Klaverøvelse", som noe av en underdrivelse, da denne store, firedelte samlingen med musikk for datidens tangentinstrumenter er tenkt atskillig videre enn bare tekniske etyder. Del 1 består av seks partitaer for cembalo (i vår tid også standardrepertoar for pianister). Del 2 inneholder en ouvertüre (her i betydningen suite) i h-moll og den velkjente italienske konsert i F-dur. Goldbergvariasjonene utgjør i sin helhet den fjerde og siste delen, mens del 3 består av den såkalte "orgelmessen", samt 4 duetter, "rammet inn" av hhv. preludium og fuge i Ess-dur.

Orgelmessen består av koralpreludier over de tradisjonelle tyske Kyrie- og Gloria-salmene, samt seks av Luthers katekismesanger. Antallet koralsetser, 21, korresponderer med antallet satser i den tradisjonelle franske orgelmesse. De ulike koralenes tekstlige innhold stemmer overens med leddene i høymessen og aftensangen i Leipzig på Bachs tid.

De ulike messeleddene består av dobbelt sett koralpreludier; ett for orgel med

to manualer og pedal, og ett for orgelpositiv eller annet lite orgel uten pedaler. Unntaket er Gloria-delen, der Bach har skrevet tre satser over "Alene Gud i himmerik", alle med forskjellig taktart og toneart. Dette antas å symbolisere den treenige Gud. I det hele tatt finner vi mye symbolikk i orgelmessen, ikke minst knyttet til tall. F.eks. er det totale antall satser i *Clavierübung*, del III 27, eller $3 \times 3 \times 3$. De rene messeleddene, altså Kyrie og Gloria, består av 3×3 koralpreludier (trefoldig Kyrie + trefoldig Kyrie + de tre Gloria-salmene). Slik kunne man fortsatt gjennom hele messen, både hva taktantall, taktarts- og toneartsforhold angår.

De fire duettene blir nærmest et fremmedelement i orgelmessens dypt religiøse setting. Kanskje er disse tenkt som en link til de øvrige tre *Clavierübung*-delene, som jo består utelukkende av verdslig cembalomusikk? I alle tilfeller er duettene spennende kontrapunktøvelser som står i en særstilling i Bachs produksjon.

Organist Lars Colding Wolf, som også er en anerkjent cembalist, er til daglig organist i Sct. Catharinæ kirke i Hjørring, i tillegg til å undervise på flere danske musikkonservatorier. Han har her valgt å dele framførelsen mellom

to nyere Marcussen-orgler; Musikkens Hus i Aalborg (2014, 74 stemmer) og «lillesøster» Hjørring Kapel (2013, 15 stemmer). Lars Colding Wolf satser på relativt høye grunntempi, men med en avslappet puls og tydelig, men nyansert artikulasjon. Wolfs sikre sans for barokkens frasering og timing er gull verdt i dette repertoaret. Noen ville nok ønsket seg et mer typisk barokkorgel til de store messesatsene, men selv må jeg innrømme at jeg liker den runde og velintonerte «allroundklangen» i Aalborg-orgelet svært godt. I alle tilfeller har begge Marcussen-orglene en disposisjon som muliggjør stilriktige registreringer og et lydbilde som yter både komponist og utøver rettferdighet.

Litt avspillingspraktisk malurt i begeret til slutt. Det er direkte irriterende når flere av sporene begynner midtveis i satsens første takt, slik at man må spole tilbake 5 sekunder for å få med starten. Dette er unødvendig venstrehandsarbeid i studio på en ellers utmerket innspilling jeg trygt kan anbefale.

3. søndag efter trinitatis (II tekstrække)



Jesper Topp, organist i Jerne Kirke, fortæller om sit musikvalg

I Jerne/Sankt Mortens Kirke i Esbjerg har man et voksenkor på 7 medlemmer, som lejlighedsvis forøges til koncertprojekter mm. Sangerne har alle korerfaring, men forskellige grader af nodelæsningsfærdigheder, hvilket afspejler sig i Jesper Topp's valg af motet. Det er hans egen komposition, og altstemmen er bevidst holdt meget enkel, mens de sanglige udfordringer ligger i de øvrige stemmer. Sådan er virkeligheden, fremhæver han, man må tilpasse sig efter forholdene.

Orglet er et barokorgel, tilsat en smule romantik i hovedværket, og har især sin force til fransk barokmusik. Dette er en væsentlig faktor i valget af postludium.

Jesper Topp improviserer en del under gudstjenesterne for at holde højmessens frisk, og efter inspiration fra hans lærer Peter Møller, der opfordrede til at man til stadighed skulle holde sine færdigheder i improvisation ved lige!

Som præludium har Jesper Topp valgt at improvisere over salmen "Herren han har besøgt sit folk", inspireret af lektien fra Esajas' bog om Herren, der rækker hænderne ud mod sit folk, som ikke søgte ham.

Efter den mere afdæmpede begyndelse på gudstjenesten kommer den glædelige udgang på evangeliet, som er lignelsen om den fortabte søn. Dette afspejler sig i det

udadvendte postludium. Der er hyppigt barnedåb ved kirken, hvilket også tilsiger at udgangsmusikken ofte skal være festlig når søndagens tekster tillader det. Det er forskelligt, om dåbsfølget går ud under postludiet eller bliver siddende, hvilket igen også afspejles i valg af postludium.

Musikvalg

Præludium over:

Herren han har besøgt sit folk
(Fri improvisation)

Motet:

Jesper Topp: *O du Guds lam uskyldig*

Postludium over:

N. Clérambault: *Basse de Cromorne*

PIANOKOMPAGNIET



Pianokompagniet er Danmarks største team af erfarne klaverstemmere og instrumentmagere.

På vores værksteder findes altid et udvalg af brugte istandsatte klaverer og flygler af anerkendte fabrikater, blandt andet nyere brugte japansk producerede Yamaha klaverer og flygler.

SCHIMMEL
PIANOS



Pianokompagniet forhandler Schimmels klaverer og flygler i Danmark. Schimmel er grundlagt i 1885 og produceres i Braunschweig, Tyskland.



Pianokompagniet, Åbyvej 79, 8230 Åbyhøj, tlf. 7023 8088, aar@pianokompagniet.dk
Pianokompagniet, Borups Allé 213, 2400 København NV, tlf. 7023 6088, kbh@pianokompagniet.dk

www.pianokompagniet.dk

Børnekorakademiet



**OPTAGELSESPRØVE
FREDAG D. 9. NOV. '18**

Børnekorakademiet's 2-årige efteruddannelse har optagelsesprøve i efteråret 2018 med studiestart i januar 2019. Uddannelsen henvender sig til børnekorledere med erfaring i ledelse af børne- og ungdomskor og er tilrettelagt med undervisning over fire semestre (spire-, børne-, junior- og pigekor). Desuden arrangeres masterclasses med praktikkor i de forskellige aldersgrupper.

Undervisningsdatoer i foråret 2019:

Fredag: d. 4. januar, 1. februar, 1. marts, 5. april, 3. maj og 7. juni.

Alle dage 11-16 i C Café, Randalsvej 8, 7000 Fredericia.

Optagelsesprøve: Fredag den 9. november 2018.

Tilmelding til optagelsesprøven senest tirsdag den 16. oktober 2018.

Deltagerpris:

Kr. 6.000 pr. semester. Påregn desuden materialeudgifter på ca. kr. 1.250 for Pia Boysen og Margrete Enevolds bøger: "Børnekor med poesi og bevægelse 1-4".

Info og tilmelding:

Læs mere på www.bornekorakademiet.dk // Tilmelding til bornekorakademiet@gmail.com

KORET INDEFRA

Dyk ned i den kormusikalske flade med en inspirerende kursusdag, hvor Peter Hanke og Signe Sørensen sætter fokus på korlederens rolle, rum, muligheder og ledelse. Samt det motiverende og konstruktive kormiljø - sociale mekanismer i koret og det fælles ansvar for musikken og hinanden.

FREDAG, DEN 8. JUNI 2018, KL. 10-15.30, CHRISTIANSKIRKEN, FREDERICIA

STUDIEDAGE PÅ NODEBIBLIOTEKET

Find nyt repertoire og planlæg den kommende korsæson med 1-3 dages (gratis) ophold i Løgumkloster, med fordybelse i Nodebibliotekets omfattende samling af kornoder, metodik, liturgi og korledelse. Vejledning fra faglig konsulent Gitte Preussler og bibliotekar Helle Kjeldsen - og kollegialt korleder-samvær.

DEN 11. JUNI - 24. JUNI 2018, NODEBIBLIOTEKET, LØGUMKLOSTER

SANGEN HAR VINGER

Sommerens skønne korkursus for voksne, der har lyst til at synge og opleve den glæde, korsangen giver. Kurset er for øvede korsangere og begyndere, og fokus er nye salmer og kirkemusik. Undervisere: Erling Lindgren, Brian Stenger Poulsen og Anne Lise Quorning. Inspirerende foredrag, koncert og udflugter.

DEN 30. JUNI - 6. JULI 2018, RØNDE HØJ- OG EFTERSKOLE



**FOLKEKIRKEN
UNGDOMSKOR**

KURSER

SOMMERSKOLE 2018

Den traditionsrige og populære sommerskole er en intens, musikalsk uge med en række af landets bedste instruktører, fællesskab og masser af dejlig sang. Sommerskolen er for korsangere m/k i alderen 13-29 år og for korledere, der ønsker faglig fordybelse og kollegialt samvær.

DEN 28. JULI - 3. AUGUST, 2018, RØNDE HØJSKOLE

SÆT TURBO PÅ INDSTUDERINGEN - MED KORKONSULENTERNE

Kursusdag med workshops og oplæg, der præsenterer nye og effektive indstudningsmetoder og -vinkler, der fremmer en god og sjov indlæring af tekst og musik i koret. Tips og tricks, lege og ideer, der sætter skub i nodeforståelse, gehør og prima vista-sang.

FREDAG, DEN 14. SEPTEMBER 2018, KL. 10-16, BUDOLFI KIRKES KRYPT, AALBORG
FREDAG, DEN 24. APRIL 2019, KL. 10-16, SORØ SOGNEGÅRD

UDVID DIN KORISONT

Kursusdag, med udforskning af korarbejde på tværs af genrer. Birgitte Næslund Madsen leder gennem et spændende repertoire i krydsfeltet imellem rytmisk og klassisk musik - for både ligestemmigt og blandet kor. Og giver inspiration til at integrere koreografi i korsangen, sangteknik og arbejde med klangidealer.

FREDAG, DEN 28. SEPTEMBER 2018, KL. 10-15, CHRISTIANSKIRKEN, FREDERICIA

YDERLIGERE OPLYSNINGER OM PROGRAM, PRIS OG TILMELDING
WWW.FUK.DK ■ FUK@FUK.DK ELLER KURSUS@FUK.DK
21 79 35 31 ELLER 21 20 70 56

SCHIMMEL
PIANOS



**Innovation
& tradition**

Oplev Schimmels instrumenter på
www.schimmel-piano.dk

DOKS-ARRANGEMENTER

**8. juni, 24. august,
12. oktober**

Bestyrelsesmøder i DOKS

KURSER

8. juni

Koret indefra. I Christianskirken,
Fredericia. www.fuk.dk eller kursus@fuk.dk
21 20 70 56

20. august

Pædagogisk dag for orgelpædagoger på
Sjællands Kirkemusikskole.
[www.kirkemusikskole.dk/kirkemusikskoler-
ne-i-danmark/sjaellands-kirkemusikskole](http://www.kirkemusikskole.dk/kirkemusikskoler-
ne-i-danmark/sjaellands-kirkemusikskole)

21. - 22. august

Minicamp for organister i
alderen 10-18 år på DKDM.
organist@brondbystrandkirke.dk

29. august

Musikkens betydning for demensramte i
samarbejde med Roskilde stift.
www.kirkemusikskole.dk

3. og 17. september + 1. oktober

Improvisation på orgel med
Kurt Levorsen i Næstved.
www.kirkemusikskole.dk

10. september

Generalbas på cembalo 5 mandage i ulige
uger med Leif Meyer i Roskilde.
www.kirkemusikskole.dk

2. oktober

Thomas Laub og dansk kirkesang
- i 100-året for "Dansk Kirkesang".
Foredrag v/ Hans Chr. Hein på
Løgumkloster Kirkemusikskole.
www.kirkemusikskole.dk

8. oktober

Salmesang med Demensramte i Vestervig.
www.kirkemusikskole.dk

5. - 7. november

Babysalmesangskursus i Løgumkloster.
www.kirkemusikskole.dk

FESTIVALER**KØBENHAVN**

7. juli - 25. august

KØBENHAVNS DOMKIRKE
Sommerkoncerter hver lørdag kl. 12-13.
www.domkirken.dk/sommerkoncerter

4. juli - 28. august

HOLMENS KIRKE
Holmens Internationale Orgelfestival 2018.
Onsdage kl. 12.
www.holmenskirke.dk

Juni og august

TRINITATIS KIRKE
Onsdage fra 27. juni - 1. august
kl. 14-14.30: Demonstrationskoncert på
det italienske barokorgel.
Fredage i august kl. 12: Orgelkoncerter.
www.trinitatiskirke.dk

29. juni - 7. september

HELLIGAANDSKIRKEN
Helligaandskirkens Internationale
Orgelfestival 2018. Fredage kl. 16.30.
www.helligaandskirken.dk

24. juli - 16. september

VOR FRELSERS KIRKE
Sommerkoncerter tirsdage kl. 20.
www.vorfrelserkirke.dk

HELSINGØR

25. juni - 15. august

SCT. MARIÆ KIRKE
Middagskoncerter mandag-onsdag-fredag
kl. 12. Festivalkoncerter onsdage kl. 20.
www.sctmariae.dk

FREDERIKSBORG

1. juli - 26. august

FREDERIKSBORG SLOTSKIRKE
Søndage kl. 17. Frederiksborg Slotskirkes
Internationale Sommerkoncerter 2018.
www.frederiksborg-slotskirke.dk

ROSKILDE

Juni, juli og august

ROSKILDE DOMKIRKE
Sommerkoncerter hver torsdag i
juni, juli og august kl. 20.
www.roskildedomkirke.dk

SORØ

1. - 19. august

SORØ KLOSTERKIRKE
Sorø Internationale Musikfestival.
www.soroemusik.dk

RØNNE

13. juli - 24. august

SANKT NICOLAI KIRKE, RØNNE
Sankt Nicolai Sommerkoncerter 2018.
www.sct-nicolai-kirke.dk

MARIBO

23. juni - 28. august

MARIBO DOMKIRKE - Sommerfestival.
www.maribodomkirke.dk

ODENSE

10. juli - 31. juli

ODENSE DOMKIRKE
Orgel- og klokkespilskoncerter. Desuden
koncerter i domkirken og Graabrødre
Klosterkirke i august.
www.odense-domkirke.dk

RIBE

30. august - 2. september

RIBE DOMKIRKE
Rued Langgaard Festival 2018.
www.langgaardfestival.dk

VIBORG

4. juli - 1. august

MARIBO DOMKIRKE
Sommerkoncerter 2018.
www.viborgdomkirke@viborgdomsogn.dk
eller www.klassiskiviborg.dk

AARHUS

20. juni - 25. juli

AARHUS DOMKIRKE
Orgelkoncerter hver onsdag kl. 17.
www.aarhusdomkirke.dk

RANDERS

3. juli - 28. august

SCT. MORTENS KIRKE
Sommerkoncerter hver anden tirsdag kl.
19.30. Hver sommerkoncert indledes med
en lille klokkespilskoncert kl. 19-19.25.
www.sct-morten.dk

AALBORG

11. juli - 11. august

BUDOLFI KIRKE, AALBORG DOMKIRKE
Aftenkoncerter hver onsdag kl. 19:30 og
matinée hver lørdag kl. 12:15. Klokke-
spilskoncerter 4 torsdage.
www.aalborgdomkirke.dk

HADERSLEV

6. juli - 31. august

HADERSLEV DOMKIRKE
Orgelkoncerter kl. 16.30.
www.haderslevdomkirke.dk

LØGUMKLOSTER

27. juni - 25. juli

LØGUMKLOSTER KIRKE
Sommerkoncerter hver onsdag kl. 20.
www.loegumkloster-kirke.dk

DOKS'EN UD AF BOKSEN Af Mikael Garnæs

Kirken skal række ud og vise hvad den kan tilbyde

Anne-Katrine Kirst om at undervise i sang og dirigere børnekor

DOKS-medlemmerne er en broget skare, og ikke alle tilbringer deres kirkemusikalske arbejdsliv på orgelbænken. Anne-Katrine Kirst er sanger, kordirigent og underviser på Sjællands Kirkemusikskole, hvor hun også er tillidsrepræsentant og medlem af kirkemusikskolens medarbejderudvalg. Derudover er hun ansat som musikmedarbejder og sanger i Vestervang Kirke i Helsingør, hvor hun blandt andet har pigechor, spirekor og arbejder med babysalmesang og minikonfirmander. Mezzosopranen Anne-Katrine Kirst fik sin musikpædagogiske eksamen fra DKDM, hvor hun var elev af Margrethe Enevold i sang, pædagogik og børnekorledelse. Siden 2003 har hun undervist i sang og taleteknik ved Sjællands Kirkemusikskole. "Det er vigtigt at give eleverne bevidsthed om sund og naturlig stemmebrug og lære dem et nutidigt sangrepertoire. Udover den daglige undervisning består mit arbejde også i at facilitere og undervise ved tværfaglige kurser. Det kan være workshops, hvor sangere og organister arbejder med et forud indstuderet repertoire. Det er en meget spændende kreativ læreproces, hvor man opdager hvad kan opstå af modstande, som man så må finde praktiske løsningsmodeller til." I Vestervang Kirke blev hun ansat som kirkesanger, men opgaverne er vokset meget i årenes løb. "Det begyndte med, at kirkens daværende organist fik ondt i knæet og ikke kunne sidde på gulvet ved babysalmesang. Så spurgte han om jeg ville overtage det, og jeg tog babysalmesangskurser hos Anne-Mette Riis. Det gjorde mig bevidst om kirkens funktion som kulturbærer, og når man som jeg har

sunget hele livet, kan jeg stadig undre mig over at nogen ikke kan synge, at det at synge ikke er en del af dagen og livet." Senere har hun overtaget ledelsen af kirkens pigechor, der synger ved børne- og familiegudstjenester, koncerter, men også et par årlige højmesser, for Anne-Katrine Kirst finder det vigtigt at børnene oplever en normal gudstjeneste. Koret har et samarbejde med korene i Helsingør Domkirke, og der er planer om at oprette en nordsjællandsk sangskole. Hun er initiativtager og koordinator af samarbejdet med skolen omkring minikonfirmandarbejdet. "Kirkens organist og jeg har lavet mini-musicals over GT-fortællinger, som så udgør en størstedelen af minikonfirmandundervisningen og det var i den sammenhæng at jeg gik direkte til lærerne og spurgte om de var interesserede i et samarbejde. Det var nemmere end at gå gennem ledelsen, selv om jeg skal understrege, at skoleledelsen bakker op om projektet. Jeg fornemmer, at vi som kirke skal række ud til omgivelserne, vise hvad vi kan og hvad vi kan tilbyde." For to år siden begyndte hun en masteruddannelse om voksnes læring og kompetenceudvikling på Danmarks Pædagogiske Universitet. "Det er spændende at få en teoretisk tilgang til undervisningssituationen – oven i den musikermæssige baggrund, som jo også er vigtig. Det giver mig nogle pædagogiske redskaber, som rækker ud over den aktuelle undervisning. Jeg håber at få færdiggjort det afsluttende masterprojekt til næste år."



Anne-Katrine Kirst

